

Tanulmány

2018. évi salgótarjáni középiskolások körében végzett kutatás eredményeiről

Az Új Palócország Egyesület hasonlóan a 2017-es évhez, 2018-ban is kutatást végzett zömében salgótarjáni középiskolások körében. Rendkívüli osztályfőnöki órákkal egybekötve, valamint diákklubtagjainak segítségével végeztük el a személyes adatgyűjtést, papír alapú kérdőívek segítségével. A minőségi és több szempontból felhasználható kutatás összeállítása mellett fontosnak tartottuk, hogy a tavalyi 584 fős mintát jelentősen megnöveljük, a még pontosabb eredmény érdekében. **A szociodemográfiai kérdéseket kiegészítettük olyan kérdésekkel, amelyek ok-okozati összefüggéseket is feltárhatnak. 2018-ban összesen 707 diáktól kaptunk értékelhető válaszokat.**

1. Kutatás célja, módszere, alapadatok:

Kutatási módszere: Kvantitatív (statisztikai), primer adatgyűjtés; személyes kérdőíves felmérés gimnazisták és szakközépiskolás diákok körében

Mintavétel időtartama: 2018. február-június

Kutatást végző szervezet: Új Palócország Egyesület

Kutatás vezetője, lebonyolítója: Kotroczoné Varga Virág Zsuzsanna

Kutatási alapminta: 707 fő

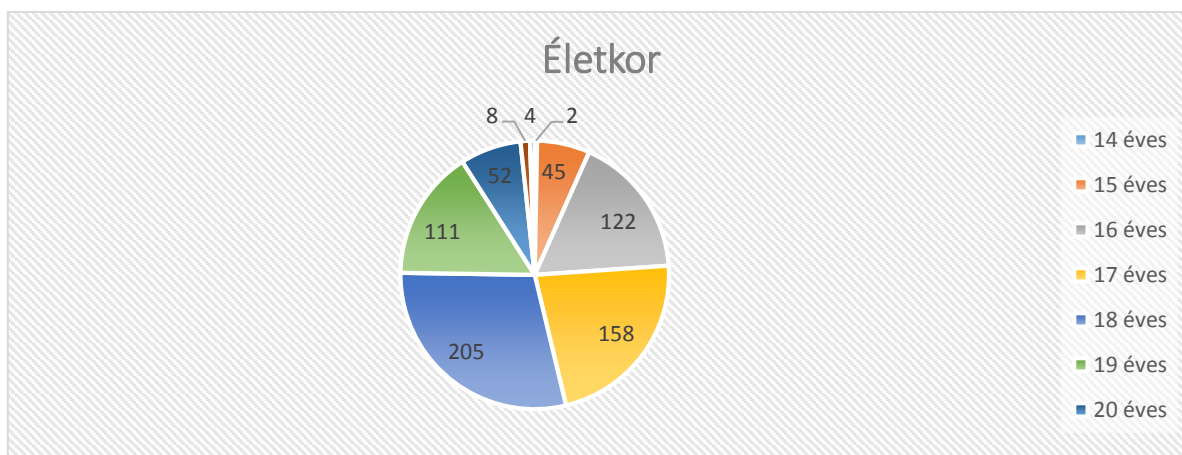
2. Kutatási hipotézisek:

1. Salgótarjában és környékén élő diákok/fiatalok elvándorlási kedve jelentős mértékű, a diákok több, mint 50%-a gondolkozik így.
2. A magas fizetés, az erőlépés/karrierépítés mellett a fiatal generáció számára fontos letelepedési tényező lenne, hogy közelebb legyen a családjához és barátaihoz, legalább 50%-uk esetében ez is a legfontosabb szempontok között található.
3. A fiatal generáció túlnyomó része megfelelő munkahelyek és versenyképes fizetés esetén visszatérne szülőföldjére letelepedni és dolgozni.
4. A fiatal generáció túlnyomó része (legalább 50%-uk) megfelelő munkahelyek és versenyképes fizetés esetén visszatérne szülőföldjére letelepedni és dolgozni.
5. A fiatalok legalább 50%-át közvetlenül, családtagjai és rokonai által érinti az elvándorlás és a mindennapi életük része lett az ingázás vagy a távol élő családtagok hiánya.

3. Kutatási eredmények:

A 707 fős alapminta kor szerint szinte teljesen fele-fele arányban oszlik meg, a kitöltők 50,1%-a nő és 49,9%-a férfi. A válaszadók több, mint fele (51,3 %) a 17. (158 fő) és 18. (205 fő) életévüket betöltött fiatalok közül került ki.

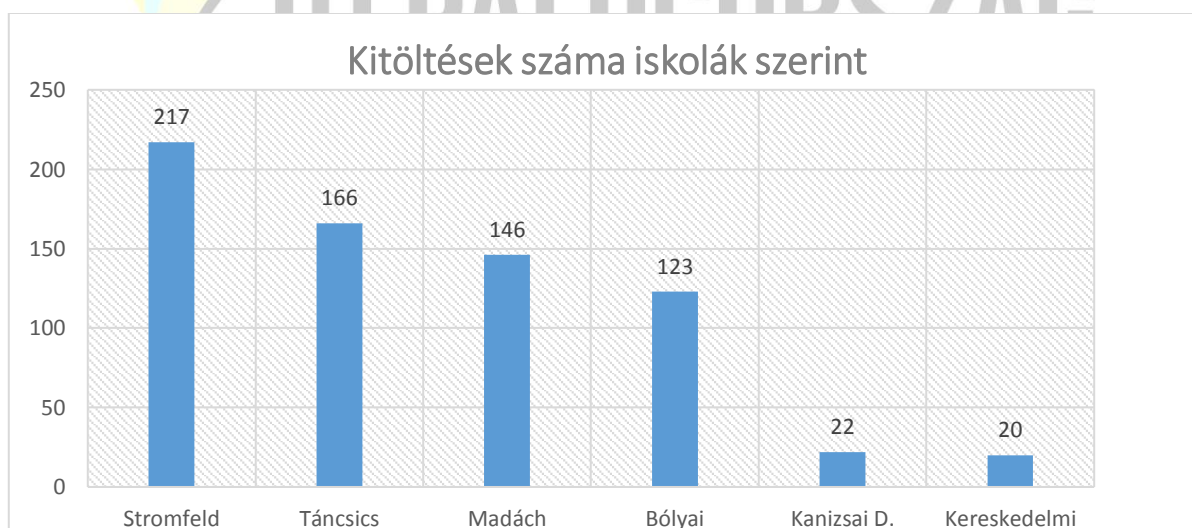
1. ábra: A kitöltők életkor szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás

A kitöltők kicsivel több, mint fele Salgótarjáni (322 fő) lakos, a legtöbb válasz a tavalyi évhez hasonlóan a SSZC Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakgimnázium és Szakközépiskola diákjai adták (217 kitöltés), köszönhetően az igazgató úr rugalmas hozzáállásának.

2. ábra: A kitöltések megoszlása iskolák szerint

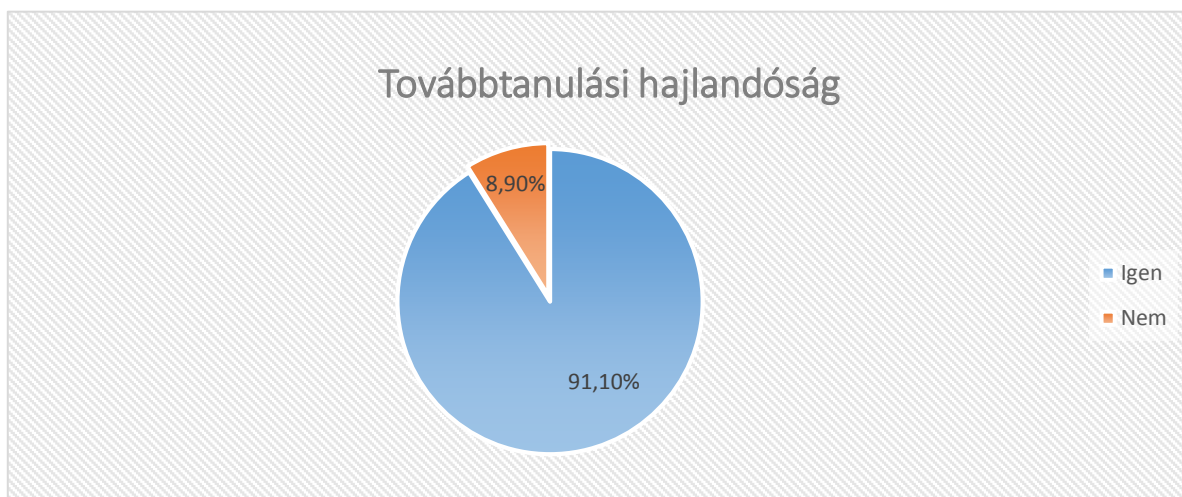

Forrás: saját kutatás

A 2. ábrán feltüntetett iskolákból összesen 694 darab kitöltés érkezett, ezen kívül 1-2 visszajelzést kaptunk további öt Nógrád megyei középiskolából.

A továbbtanulási kedv nőtt az előző éves statisztikai eredményekhez képest, 2017-ben a megkérdezett 584 fő 83,8%-a jelölte meg válaszként azt, hogy szeretne az érettségit követően továbbtanulni, 2018-ban ugyan erre a kérdésre 707 fiatal, 91,1%-a válaszolt „igen”-nel.

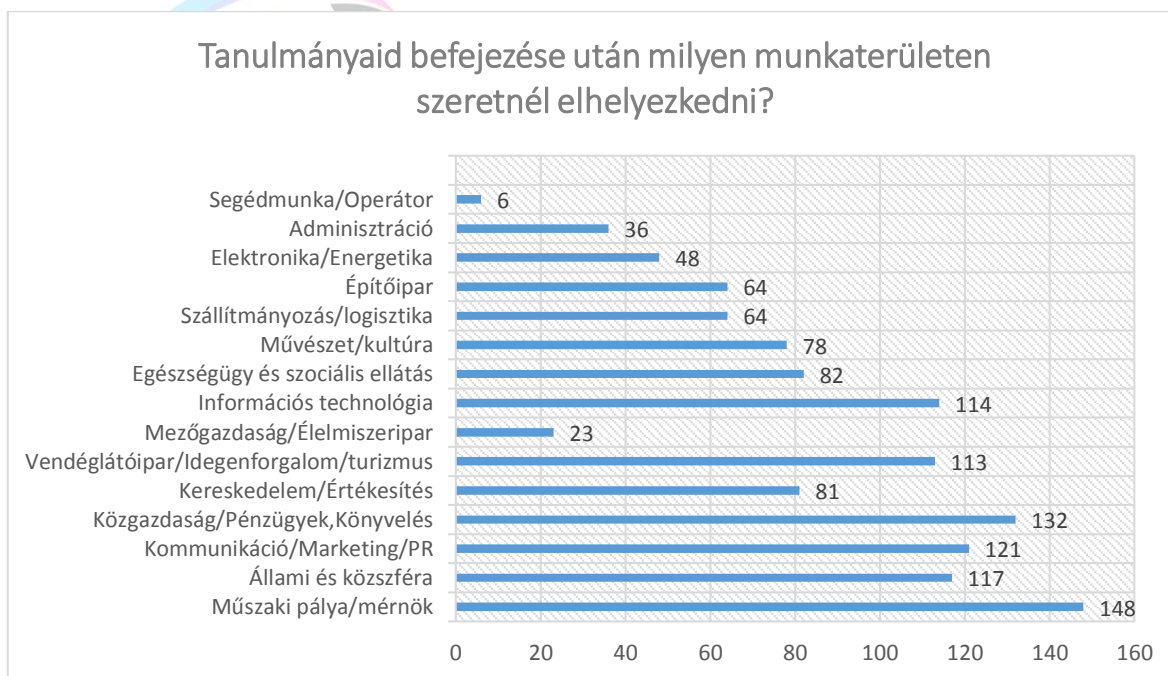
3. ábra: Továbbtanulási hajlandóság

Forrás: saját kutatás

Azok közül, akik tovább tanulnának 646 fő (62%) szeretne főiskolai/egyetemi szintű vagy valamilyen felsőfokú szakképesítést, OKJ-s bizonyítványt (36,6%) adó képzésben részt venni.

4. ábra: Elhelyezkedés – Tanulmányok befejezése után tervezett munkaterület

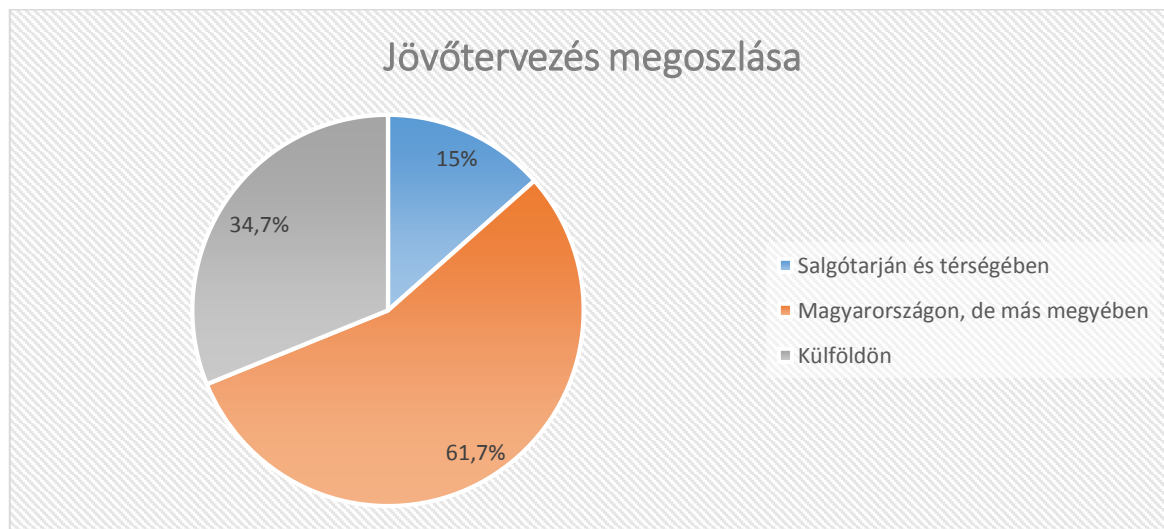

Forrás: saját forrás

Arra a kérdésre, hogy „Tanulmányaid befejezése után milyen munkaterületen szeretnél elhelyezkedni?” a tanulók több választ is megjelölhettek és ezt javarészt meg is tették. Az átlagosan három, különböző munkaterület megjelölése arra enged következtetni, hogy sok dolog után érdeklődnek és megfelelő pályaaorientációs tevékenységgel formálható, személyre szabottan alakítható lenne a pályaválasztásuk. A legtöbben Műszaki pályán (21,1%) szeretnének elhelyezkedni, de kiemelkedően magas még a Közgazdaság/Pénzügyek (18,8%), a Kommunikáció/Marketing/PR (17,3%), az Állami és

közsféra (16,3%), az Információs technológia (16,3%), valamint a Vendéglátóipar/Idegenforgalom/Turizmus (16,1%) munkaterületek népszerűsége is.

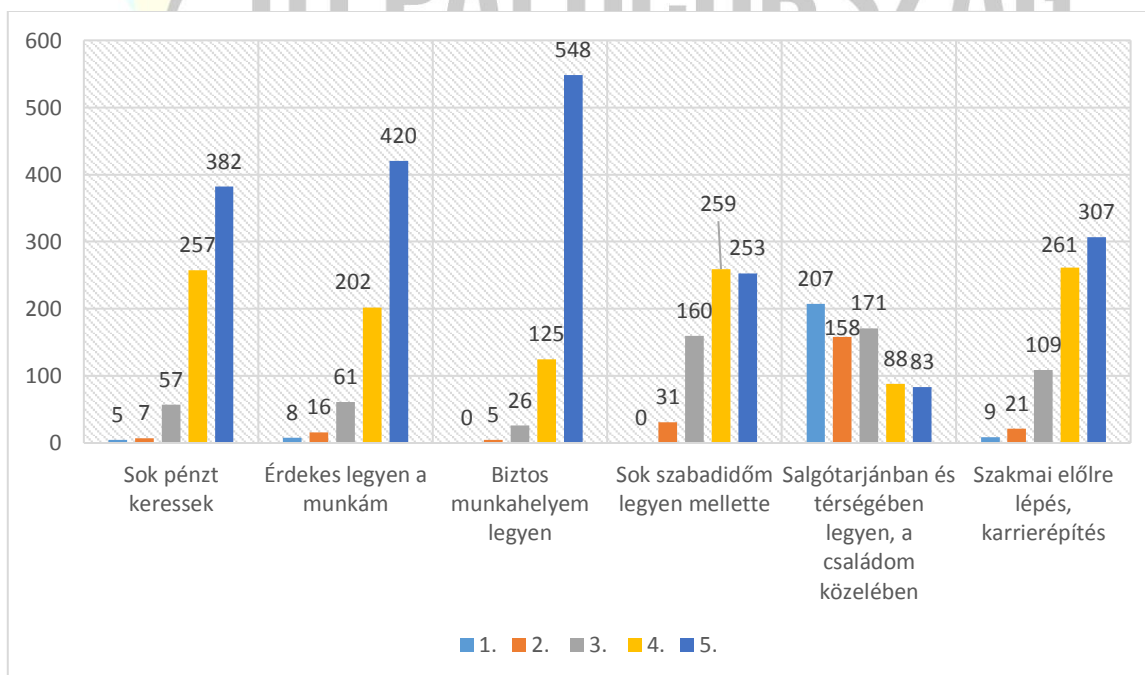
5. ábra: A letelepedés tervezett helyszíne

Forrás: saját forrás

A 707 főből mindössze 105 fő (15%) tervezi Salgótarjánban és térségében a jövőjét, végzettsége megszerzése után. A statisztikai adatok alapján a generáció városelhagyási kedve azonban csökkent, hiszen egy évvel ezelőtt az azonos generációban végzett kutatásunk eredménye szerint, akkor mindössze 10,25% szeretett volna a térségben élni és dolgozni.

6. ábra: A letelepedést befolyásoló tényezők

Forrás: saját kutatás

A soron következő kérdésben arra kértük a diákokat, hogy értékeljék 1-5-ig tartó skálán, hogy az alábbi tényezők mennyire fontosak számukra a jövőbeli

munkájukkal/munkahelyükkel kapcsolatban. A 6. ábra kérdésenként ad választ a megadott opciókra, valamint ismerteti, hogy az adott skálatartományban összesen hány válasz érkezett.

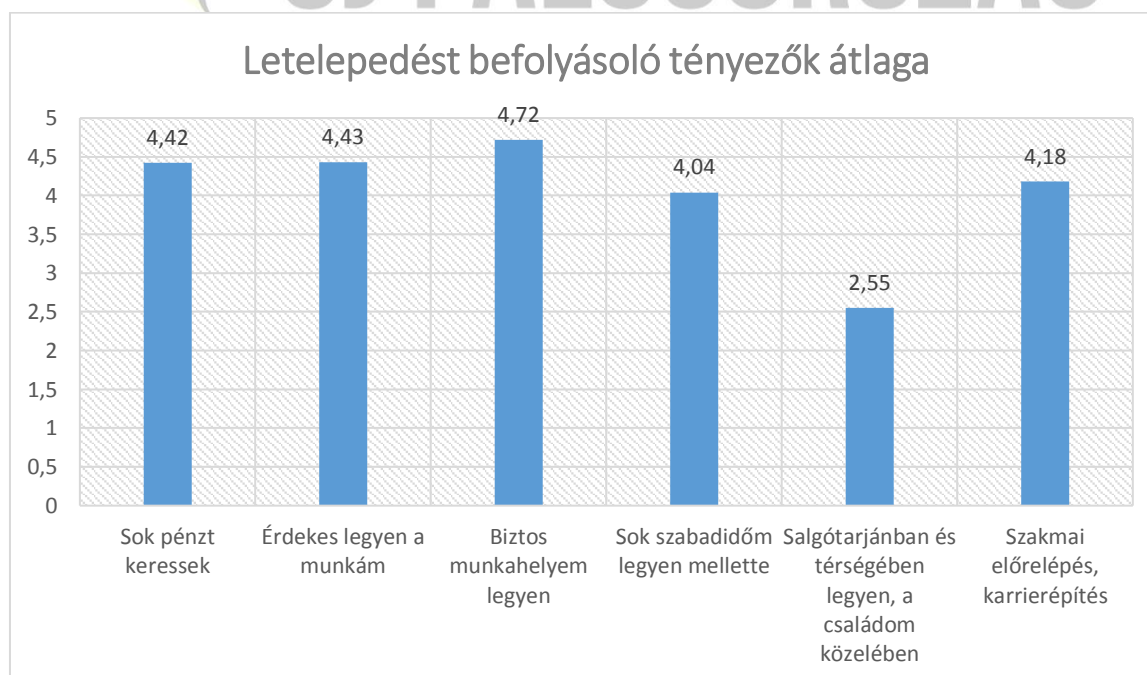
548 megjelöléssel a legtöbb 5-ös, azaz „nagyon fontos” értékelést kap a „Biztos munkahelyem legyen” szempont a fiataloktól, ezt követi az „Érdekes legyen a munkám”. A „Sok pénzt keressek” tartozik a számukra legfontosabb szempont közé. Tehát ez a három tényező motiválja leginkább a középiskolásokat, most még a továbbtanulás, majd később a munkahely, valamint az ezzel egyidejű lakóhelyválasztás során.

A legmegosztóbb statisztikát a „Salgótarjában és térségében legyen, a családom közelében” faktor kapta. A válaszadó diákok közül 202 fő egyáltalán nem tartja fontosnak, hogy a családja és a barátai közelében éljen. Összesen 536 fő, azaz az összes válaszadó 75,8 %-a szerint ez a tényező közepesen vagy egyáltalán nem fontos számukra **a jövőjüket illetően, tehát a család és a barátok hiánya nem visszatartó tényező az itt élő Z generáció számára.** Itt érkezett a legkevesebb „nagyon fontos” és „fontos, de van ennél fontosabb” megjelölés, tehát az összes többi komponenst, fontosabbnak tartják ennél.

Az előző évhez hasonlóan idén is megkérdeztük, hogy milyen feltételekkel maradnának Salgótarjában és térségében (több lehetséges választ is megjelölhettek), így lehetőségünk van a két kutatás közötti eredményeket összehasonlítani.

A 2017. évhez hasonlóan, a legtöbb választ a „Versenyképes fizetés esetén” feltételre adták a diákok, **tavaly a válaszadók 70,7%-a, idén 75,1%-uk szerint a bérszínvonal emelkedése jelentene megoldást a város kiürülésére.**

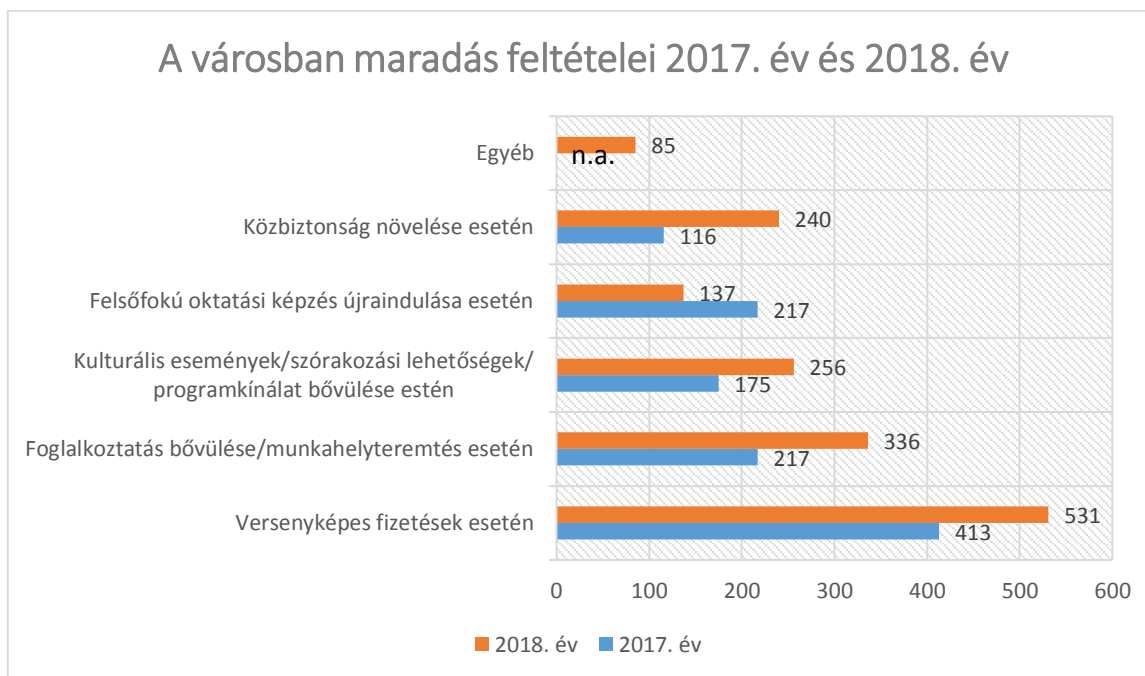
7. ábra: Letelepedést befolyásoló tényezők átlaga

Forrás: saját forrás

A 7. ábrán jól látható, hogy a letelepedést befolyásoló tényezők (1-5-ig tartó skála) átlagait számolva ugyan a „Biztos munkahelyem legyen” válaszlehetőség kapta a legmagasabb értéket, de a hat válaszlehetőségből öt négyes átlag fölött van. Tehát ez az öt válaszlehetőség közel egyformán fontos számukra, azonban a „Salgótarjában és térségében legyen, a családom közelében” jócskán elmarad a többi opció átlagától, csak 2,55 pontos átlagot kapott, ezek szerint sajnos a család és a barátok közelsége nincs a legfontosabb szempontok között a letelepedés kérdésében.

8. ábra: A városban maradás feltételei

Forrás: saját forrás

A diagramból kiderül (előző év kutatási eredményeihez hasonlóan), hogy **a fiatalok még mindig a versenyképes fizetéseket, a foglalkoztatás bővülést/munkahelyteremtést tartják az elsődlegesen fejlesztendő területeknek.**

A kulturális események/szórakozási lehetőségek/programkínálat bővülése tavaly a válaszadók 29,9%-a szerint, idén 36,2% szerint javítaná Salgótarjának és térségének a szakembermegtartó képességét. **Tetemesen nőtt azok aránya, 19,9%-ról, 33,94%-ra, akik szerint a közbiztonság növelése jelentős mértékben segítené a lakosság csökkenését pozitív irányba befolyásolni.** A nagymértékű növekedés arra enged következtetni, hogy a város fiataljai nem érzik magukat folyamatos biztonságban és ez a biztonságérzet az elmúlt egy év alatt csökkenést mutat.

Szerettünk volna lehetőséget adni a fiataloknak, hogy saját szavaikkal is kifejezhessék, hogy mik azok a tényezők, amiket hiányolnak Nógrád megyéből. A kapott válaszok jelentős része az előző kérdésben megadott opciók közül került ki, ezzel is erősítve azt, hogy a feltüntetett 5 opció javarészt lefedi a diákok nézőpontját. Azonban ahhoz, hogy a fiatalok számára a megyeszékhely valóban vonzó és élhető legyen, véleményük szerint fontos lenne fejleszteni a buszmenetrendet; a szórakozási lehetőség és programok, közösségi terek kínálatát; a ruházati üzletek és szolgáltató egységek számát, a zöld tereket, valamint az emberek hozzáállását és gondolkodásmódját.

Az utolsó kérdéseket annak érdekében tettük fel a fiataloknak, hogy segítsen azt felmérni, hogy az itt élő családokat milyen mértékben érint közvetlenül a családtagok elvándorlása. A válaszok között nyilvánvalóan lehetnek átfedések a rokoni, baráti szálak átfedése miatt.

A 707 válaszadóból mindössze 273 fiatal van, akinek nincs olyan családtagja, közeli rokona, aki külföldön dolgozik, ez azt jelenti, hogy a megkérdezettek több, mint felét, 61,38%-át (434 fő) közvetlenül érinti legalább egy közeli családtag külföldi munkavállalása. A legmagasabb szám, ami érkezett arra a kérdésre, hogy „Hány családtagod/rokonod dolgozik külföldön” a 15 fő volt, a legtöbbben (összesen 258 fő) 1 vagy 2 családtagot jelöltek meg.

Még magasabb azok száma, akiket érint a családtagok/rokonok más megyébe való költözése, illetve ingázása munkahelyükre. **A 707 válaszadóból, 474 fő érintette a belső migrációt.** Ennél a kérdésnél a legmagasabb érintettség egy válaszadó esetében 25 fő, illetve a legtöbb családban az előző kérdéshez hasonlóan 1-2 főt jelöltek meg.

Az előző kérdésekből kiderül, hogy a 707 fő több, mint 1/3 része családtagjai és rokonai által érintettje a kedvezőtlen munkaerő piaci helyzet következtében kialakult elvándorlásnak (külföldre). Az utolsó kérdésünk arra irányult, hogy a külföldön vagy az ország más területein élők közül, hányan térnének vissza Salgótarján és térségébe, ha számukra megfelelő munkahelyen tudnának elhelyezkedni. A válaszadó 707 főből, összesen 493 fő, azaz 70,4% úgy véli, hogy családtagjai, rokonai már versenyképes fizetések esetén sem térnének vissza a megyeszékhelyre és térségébe, amely egy igen elgondolkodtató adat. A válaszadók 29,3%-a azonban úgy véli, hogy minimum egy családtagjuk hazatérne megfelelő bérek és munkahelyek esetén, 22 fő pedig, több mint 5 családtagjának hazatérését is elképzelhetőnek tartotta.

4. Hipotézis vizsgálat

1. A statisztikai adatokból kiderül, hogy a salgótarjáni diákok városelhagyási kedve a hipotézisnek megfelelően, jelentős (85,1%) mértékű. A válaszadók 707 diákból mindössze 105 tervezi Salgótarjánban és térségében a jövőjét, ami problémát jelent a megyei jogú város jövője szempontjából. A fiatal generáció jelentős része tanulmányai befejezése után nem tervezi, hogy Salgótarjánban és térségének humánerőforrását gazdagítsa szaktudásával.

A tavalyi év és az idei év statisztikáinak összevetése azonban bizakodásra ad okot, hiszen százalékosan nőtt azok száma, akik itt maradnának élni és dolgozni.

2. A fiatalok számára valóban a legfontosabb tényezők jövőbeli munkahelyükkel kapcsolatban, hogy biztos helyen tudjanak elhelyezkedni, érdekes legyen számukra az adott munkahely és munkakör, valamint sok pénzt tudjanak keresni. Azonban a család és barátok közelségét nem tartják kiemelkedően fontosnak, sőt az 1-5-ig tartó értékelési skálán ez kapta a legtöbb 1-es (egyáltalán nem fontos) és a legkevesebb 5-ös (nagyon fontos) értékelést. Összesen a válaszadók 24,2%-a értékelte 4-es, vagy 5-ös osztályzattal ezt a szempontot, tehát a hipotézis nem elfogadható, a család és a barátok közelsége a fiatalok jelentős részében nincs a legfontosabb szempontok között a letelepedés kérdésénél. Annak ellenére, hogy

megdöbbentő ez a statisztikai adat, az eredmény valószínűleg generációjuk rugalmasságából, mobilitásából és világlátási kedvükből is adódik.

3. A kutatásból beigazolódott, hogy a diákok túlnyomó része a versenyképes fizetést tartja a leginkább fontos feltételnek, annak érdekében, hogy hazatérjenek szülőföldjükre élni és dolgozni. A versenyképest fizetést 707 válaszadóból 531-en jelölték meg, ami a válaszadók 75,1%-át jelenti.

4. Beigazolódott az a hipotézis, miszerint a diákok több, mint 50%-át érinti közvetlenül, családtagjai, rokonai elvándorlása. A kitöltők 61,5%-át érinti legalább egy családtag külföldi munkavállalása, valamint 67%-ot érint a belső migráció.

5. A 707 válaszadó mindössze 29,3% véli úgy, hogy minimum egy családtagja hazatérne Salgótarjába és térségébe dolgozni versenyképes fizetések és megfelelő munkahelyek esetén, tehát ezt a hipotézist nem tudjuk elfogadni. Azt a hipotézis, hogy magas azok száma, akik hazatérnének szülőföldjükre egy ennél átfogóbb, az érintettek közvetlen bevonásával történő kutatásból lehetne optimálisan vizsgálni, de a közeli családtagokkal, rokonokkal való spekulatív kapcsolatok alapján ez az érték korlátos következtetésre ad lehetőséget, amelynek változását a jövőben érdemes lesz összehasonlító kutatással nyomon követni.

